

Stichting Behoud Catharinakerk Hengstdijk spreekt diepe teleurstelling uit over verkoop van beeldbepalende dorpskerk. De wijze waarop onze stichting, na vele jaren van betrokkenheid is gepasseerd vinden we onacceptabel.

Persbericht – Stichting Behoud Catharinakerk Hengstdijk

Hengstdijk, 16 juli 2026

Onze stichting, Stichting Behoud Catharinakerk Hengstdijk, heeft met grote teleurstelling kennisgenomen van de verkoop van de Catharinakerk in Hengstdijk door de parochie aan een projectontwikkelaar. Wij zetten ons al bijna dertig jaar in voor het behoud, onderhoud en de maatschappelijke functie van de kerk en voelen ons gepasseerd in een proces waarbij wij nooit serieus zijn betrokken, ondanks jarenlange financiële en vrijwillige ondersteuning van het kerkgebouw. Zeer recent hebben wij zelfs onze wens uitgesproken om het kerkgebouw over te nemen en hebben wij daartoe een visie als praatstuk ingediend. Ook deze is niet serieus genomen, aangezien de transactie met de projectontwikkelaar feitelijk al rond leek te zijn.

Volgens de verstrekte informatie zal de kerk worden verkocht aan Blossem Group uit Kwintsheul, met als doel herontwikkeling naar woningen en/of zorgappartementen. De verkoop maakt onderdeel uit van een transactie waarbij meerdere kerkgebouwen betrokken zijn, waaronder ook de kerken in Graauw, Koewacht, Boschapelle, Lamswaarde en Clinge. De kopers zouden zonder ontbindende voorwaarden kopen en tot afname overgaan zodra een vergunning wordt verleend, dan wel uiterlijk binnen 24 maanden.

De kerk als hart van Hengstdijk

De Catharinakerk is veel meer dan een gebouw. De monumentale neogotische kerk uit 1892 vormt al generaties lang het herkenningspunt van Hengstdijk en is een rijksmonument met een belangrijke cultuurhistorische waarde. Het gebouw is beeldbepalend voor het dorp en maakt onderdeel uit van de identiteit van de lokale gemeenschap. De parochie Hengstdijk werd al in 1161 gesticht, en is daarmee een van de oudsten in de wijde regio.

Wij hebben de Stichting Behoud Catharinakerk Hengstdijk al in 1998 opgericht met als doel de kerk voor toekomstige generaties te behouden. Sindsdien hebben tientallen vrijwilligers zich onafgebroken ingezet voor onderhoud, fondsenwerving, culturele activiteiten en maatschappelijke evenementen. Wij organiseerden onder meer concerten, tentoonstellingen, boekenmarkten en activiteiten tijdens het jaarlijkse Midzomerfeest. De opbrengsten daarvan zijn al die jaren ingezet voor onderhoud en verbetering van het kerkgebouw.

Door deze inspanningen is de Catharinakerk niet alleen een religieuze locatie gebleven, maar ook een cultureel en sociaal ontmoetingspunt voor inwoners van Hengstdijk en bezoekers uit de regio.

Decennialange steun

Gedurende tientallen jaren hebben we aanzienlijke financiële bijdragen geleverd aan onderhoud en voorzieningen van de kerk. Zo zijn alle restauratiewerkzaamheden in de afgelopen jaren door ons (in aanvulling op subsidies) gedaan. Hier heeft de parochie niet financieel aan bijgedragen. Naast de restauraties hebben we in het verleden ook fors geïnvesteerd in zaken als schijnwerpers, interieur, voorzetramen, en overige voorzieningen.

Voor ons en voor de vele betrokken vrijwilligers en dorpsbewoners is het daarom niet te begrijpen dat wij niet zijn betrokken bij de besluitvorming over verkoop van het gebouw. Sterker nog, begin juni hebben wij met de parochie nog afspraken gemaakt voor restauratie van de kerkdeuren, terwijl men naar nu blijkt al maandenlang in gesprek was met de huidige koper. Wat ons betreft een immorele handelswijze.

Gewekte verwachtingen

Er zijn al eerder kerken in de parochie gesloten. De kerk in Hengstdijk heeft nog een kapel-functie. In het algemeen is eerder aangegeven, en was ook te verwachten, dat ook een aantal van de resterende kerken in de regio op enig moment ook gesloten zouden worden. Echter, in eerdere gesprekken en correspondentie met de parochie is steeds aangegeven dat de alternatieve aanwendbaarheid van onze kerk nagenoeg nihil is vanwege de ligging van het kerkhof: volledig rondom de kerk. Met deze wetenschap is steeds aangegeven dat sluiting van de kerk niet voor de hand lang, zo lang het gebouw in goede staat verkeerde en voldoende middelen beschikbaar waren voor onderhoud. De kerk wordt nog goed bezocht.

Juist op basis van die signalen hebben wij onze werkzaamheden voortgezet en zijn vrijwilligers en donateurs zich blijven inzetten voor het gebouw.

Onvrede over gevolgde procedure

Naast de inhoud van het besluit plaatsen wij ook vraagtekens bij de wijze waarop het proces is verlopen.

Naar onze mening zijn er aanwijzingen dat de in kerkelijke kring gebruikelijke procedure voor herbestemming van kerkgebouwen niet volledig is gevolgd. Zo begint het proces van herbestemming o.i. pas bij een besluit tot sluiting van de kerk. Parochianen moeten hierover tenminste tweemaal gelegenheid krijgen geïnformeerd en gehoord te worden. Bij een verkoop dient vervolgens een bidbook opgesteld te worden dat door de Diocesane Raad voor Economische Aangelegenheden (DREA) bekend gemaakt moet worden bij mogelijke kandidaat-kopers. Gezien onze jarenlange betrokkenheid hadden wij als stichting hier zeker toe gerekend dienen te worden. Wij hebben echter nooit een bidbook van de kerk gezien, zelfs het parochiebestuur niet.

Wij hebben de parochie gevraagd inzage te geven in de gevolgde procedure en relevante documenten beschikbaar te stellen, maar enkele gesprekken hierover hebben geen of onvoldoende duidelijkheid gegeven.

Los van de kerkelijke procedure stellen we onze vraagtekens bij de rol van het in februari opgerichte samenwerkingsverband tussen Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed (RCE) de Provincie Zeeland, het Bisdom Breda en verschillende gemeenten, waaronder Gemeente Hulst. In deze samenwerking zou ingezet worden op maatwerk per kerkgebouw, waarbij sociaal-maatschappelijke, demografische,

pastorale en erfgoed-technische factoren meegenomen zouden worden in het besluitvormingsproces. Wij vragen ons af hoe deze factoren zijn gewogen in het besluit tot verkoop van de kerk te Hengstdijk.

Alternatieven niet bespreekbaar

Extra pijnlijk vinden wij het feit dat onze voorstellen en verzoeken niet bespreekbaar zijn gebleken. Wij hebben geprobeerd afspraken te maken over aankoop, behoud van activiteiten, betrokkenheid van de gemeenschap en toekomstige gebruiksmogelijkheden van de locatie. Geconfronteerd met het bericht dat binnen enkele dagen de koopovereenkomst getekend zou worden, hebben wij verzocht de kerk hieruit terug te trekken of in het uiterste geval een ontbindende voorwaarde met eerste recht van koop door de stichting in de koopovereenkomst op te nemen. Niets was hierin bespreekbaar.

Vervolgens hebben wij ten einde raad verzocht om dan contractuele waarborgen op te nemen. Bijvoorbeeld een informatieplicht richting onze stichting over herbestemming, een informatieplicht over onderhoudsplannen en/of een voorkeursrecht bij toekomstige doorverkoop. Ook deze verzoeken zijn resoluut afgewezen.

Meer dan steen alleen

Voor Hengstdijk staat veel meer op het spel dan enkel de bestemming van een gebouw.

De Catharinakerk vormt het decor van talrijke culturele, maatschappelijke en religieuze activiteiten. Generaties inwoners zijn er gedoopt, getrouwd en herdacht. Daarnaast zorgt onze stichting al jarenlang voor evenementen die het dorp verbinden en bezoekers aantrekken. De meest bekend hiervan is het jaarlijkse Midzomerfeest, boekenmarkt en kerststallententoonstelling. Na het verlies van de school, carnaval en de wielervereniging verliest het dorp dan een van de laatste stukjes sociale cohesie.

Een definitieve functiewijziging zonder betrokkenheid van de lokale gemeenschap zou leiden tot verlies van een belangrijk onderdeel van het dorpskarakter.

Beraden op vervolgstappen

Wij beraden ons momenteel op vervolgstappen. Daarbij kijken wij zowel naar juridische mogelijkheden als naar andere manieren om de belangen van het dorp en het monument te beschermen. Ook zullen wij onderzoeken welke mogelijkheden bestaan om het cultuurhistorisch erfgoed en de aanwezige inventaris veilig te stellen. Op een later moment zullen wij proberen in contact te treden met de nieuwe eigenaren, en definitieve besluiten nemen over de toekomst van met name het Midzomerfeest, boekenmarkt en kerststallententoonstelling.

Tegelijkertijd benadrukken wij dat wij blijven streven naar een oplossing waarin respect wordt getoond voor de inzet van vrijwilligers, de belangen van het dorp en de bijzondere betekenis van de Catharinakerk voor Hengstdijk.

Na bijna dertig jaar inzet hadden wij ten minste verwacht als volwaardige gesprekspartner te worden behandeld. Onze vrijwilligers hebben zich met hart en ziel ingezet voor dit gebouw. De huidige gang van zaken doet geen recht aan hun inspanningen en aan de betekenis van de kerk voor Hengstdijk. Juist van een instantie als de Rooms Katholieke kerk hadden we qua normen en waarden beter verwacht.

Contact:

Stichting Behoud Catharinakerk Hengstdijk

stichtingbehoudcatharinakerk@gmail.com

www.catharinakerk.hengstdijk.eu

Verwijzingen:

[Zeeland zet stap vooruit in toekomst rooms-katholieke kerkgebouwen | Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed](#);

[Protocol herbestemming kerkgebouwen pub.pdf](#)

[Kerkgebouwen in de missionaire parochie, Uitgave 2024](#)